

Є.Ф. Станішевський, канд. вет. наук
Л.М. Розум, канд. вет. наук
Є.Є. Розум, здобувач
Одеський державний аграрний університет

ПІДГОТОВКА КОРІВ ДО ШТУЧНОГО ОСІМЕНІННЯ ЯК ШЛЯХ ПІДВИЩЕННЯ ЇХ ЗАПЛІДНЕНОСТІ.

В день запуску на сухостій у всіх корів спостерігається порушений обмін речовин, головним чином з причини гіпопротеїнемії та гіпоглікемії. Годівлю сухостійних корів по повноцінним збалансованим раціонам з надлишком недостаючи в крові речовин і надання щоденно активного моціону сприяє відновленню обміну речовин до родів у 87,5%, статевої циклічності в перші 2 місяці у 70% самок і підвищує заплідненість від першого осіменіння на 32,55%.

Виконання програми розвитку тваринництва повинно базуватися на використанні удосконаленої технології відтворення стада – перетворення процесу простого відтворення в науково–виробничий процес.

Однак, нові умови ведення тваринництва, особливо молочного скотарства, не усунули причини, які знижують заплідненість самок і збільшують процент їх неплідності. В зв'язку з цим виникла необхідність розробки найбільш удосконаленої системи заходів з організації відтворення стада і профілактики неплідності корів, які покликані забезпечити інтенсивну підготовку організму тварин до осіменіння, своєчасне виявлення тварин в охоті та їх якісне осіменіння.[1,2]

Встановлено, що для нормального процесу запліднення, отримання життєздатного приплоду необхідно з'єднання тільки повноцінних статевих гамет. Таким чином висока ефективність підвищення запліднюючої здатності корів залежить від їх підготовки до осіменіння, яка проводиться у 3 періоди: період сухостою, під час родів і в післяродовий період.[3,4]

Мета дослідження.

В зв'язку з цим, мета нашої роботи – вивчити клініко–фізіологічний стан корів, яких переводять на сухостій, можливість поновлення організму корів недостаючими

речовинами в період сухостою та їх вплив на діяльність статевих органів в період пуерперія.

Матеріал і методи дослідження.

Дослідження проводили в господарствах Одеської області протягом 2004–2005 років.

Запуск корів на сухостій проводили за 60 днів до отелення груповим методом. Попередньо проводили акушерську диспансеризацію методом загального клінічного дослідження і біохімічного аналізу крові за загально прийнятими методиками. За отриманими даними розробляли раціони на період сухостою.

Для корів дослідної групи в раціоні було: кормових одиниць–7,96, перетравного протеїну–1212 г, цукру – 1205г, Са – 126г, Р – 61г і каротину 1454 мг. Цукрово протеїнове відношення – 1:1, а Са до Р – 2:1. Норми для корів сухостійного періоду були завищені по перетравному протеїну і цукру на 27%, фосфору на 24%. Корів хворих маститом лікували з першого дня запуску на сухостій. Щоденно протягом 1–1,5 годин коровам надавали активний моціон і максимально можливий час утримували на вигульних майданчиках. В раціоні контрольної групи к. од. – 8,27, пер. прот. – 986г, цукру – 1060г, Са – 55г, Р – 26,3г, каротину – 489мг. Цукор до пер. прот. – 0,5:1, Са : Р – 2,1:1. Активний моціон не надавався.

В подальшому визначали відновлення обміну речовин у корів після отелення і ефективність штучного осіменіння корів дослідної і контрольної групи визначали по строкам проявлення першої стадії збудження статевого циклу після отелення, заплідненості від першого осіменіння, індексу осіменіння.

Результати досліджень.

Проведений дослід дав змогу отримати наступні результати.

У корів яких запускали на сухостій вгодованість середня, загальний стан задовільний, Т,П і Д в межах норми. У більшості тварин останні хвостові хребці були м'якими, відмічена шаткість різців.

В біохімічній картині крові в перший місяць після отелення визначені суттєві відмінності в порівнянні з нормою та картиною перед запуском на сухостій. (Таблиця 1).

Таблиця 1. Біохімічні показники крові корів.

Показники	Період дослідження, групи			
	Перед запуском		В перший місяць після отелення	
	дослідна	контроль	дослідна	контроль
1. Резервна лужність, мг/%	495,7±5,81	473,3±14,29	508±11,52	500±15,11
2. Загальний білок, г/л	72,5±0,18	70,6±0,151	84,6±0,22	7,6±0,19
3. Загальний кальцій, г/л	2,77±0,37	2,75±0,51	2,82±0,39	2,52±0,41
4. Неорган. фосфор, ммоль/л	1,56±0,24	1,57±0,37	2,08±0,07	1,75±0,04
5. Цукор, ммоль/л	1,29±3,62	1,38±5,0	3,28±0,25	1,74±0,04
6. Каротин, мг/%	0,782±0,09	0,777±0,05	0,986±0,03	0,442±0,037
Нижче норми, %				
1. Резервна лужність	–	16,6	–	–
2. Загальний білок	44,4	66,6	–	25,0
3. Загальний кальцій	–	–	–	12,5
4. Неорган. фосфор	22,2	16,6	22,2	12,5
5. Цукор	88,8	83,3	–	75,0
6. Каротин	–	–	–	–
% тварин з порушеним обміном речовин	100,0	100,0	22,2	87,5

Аналізуючи данні, які наведені в таблиці, видно що у всіх досліджуємих корів відмічається в день запуску на сухостій порушений обмін речовин, головним чином з причини гіпопротеїнемії і гіпоглікемії в дослідній та контрольній групах. Внаслідок різної годівлі і утримання в період сухостою, в перший місяць після отелення показники крові у корів дослідної групи змінилися в бік відновлення у 87,8% тварин.

В контрольній групі вміст цукру залишився нижче норми у 75% корів, а порушений обмін речовин залишився у 87,5% випадків.

Відповідна годівля і утримання корів в період сухостою позитивно вплинула на відновлення репродуктивної функції після отелення. (Таблиця 2)

Таблиця 2.

Ефективність штучного осіменіння корів.

Показники	Групи корів	
	дослідна	контрольна
1. Проявили першу стадію збудження статевого циклу після отелення, %		
до 45 днів	50,0	18,75
до 80 днів	72,2	37,50
2. Заплідненість від першого осіменіння, %	88,8	56,25
3. Період від отелення до запліднення, днів	56,3±4,18	78,7±4,88
4. Індекс запліднення	1,1	1,8

Таким чином, період сухостою є першим, головним і самим тривалим в підготовці корів до осіменіння.

В дослідній групі перша стадія збудження після отелення проявилася до 45 днів у 50% корів; до 80 днів – у 72,2% випадків. Заплідненість від першого осіменіння становила – 88,8%. Індекс осіменіння становив – 1,1. В контрольній групі протягом 45 днів стадія збудження статевого циклу проявилася у 18,75% корів, що на 31,25% менше. Всього за 80 днів прийшли в охоту і були осіменені 37,5% тварин проти 72,2% в дослідній. Заплідненість від 1-го осіменіння склала 56,25%, що на 32,55% менше. Індекс осіменіння становив 1,8, що на 0,7 більше.

Серйозну проблему в молочному скотарстві представляють багаторазові безрезультативні осіменіння корів. Одна з основних причин повторних осіменінь – залишкові запальні явища і наявність мікрофлори в порожнині матки корів, які переохворіли гострим ендометритом. Мікробна забрудненість порожнини матки негативно впливає на живучість статевих клітин, знижує заплідненість та збільшує ембріональну смертність. Бактеріологічним дослідженням церві кального слизу корів з безрезультативними багаторазовими осіменіннями в 72,6% випадків встановлена різноманітна умовно-патогенна мікрофлора. В монокультурах мікрофлора ізольована у 18,7%, а в асоціації від 53,90% проб.

При підготовці корів до осіменіння велике значення мають період родів і пуерперія. В період родів створюються умови для попередження мікробного забруднення органів розмноження шляхом дотримання технології роботи родильних відділень. В пуерперальному періоді проводяться заходи, які прискорюють інволюцію статевого апарату і всього організму в цілому, настання першої стадії збудження в перший місяць

після отелення і плідотворне осіменіння корів. Стимуляцію статевої функції у корів ми проводили методом масажу матки і яєчників, який проводили починаючи з 12–14 дня після отелення 1 раз в 3 дні. Масаж проведений в ранні строки після отелення відновив статеву циклічність в середньому через 17 днів від початку процедур і скоротив сервіс–період на 44 дні.

Висновки:

1. Період сухостою є першим, головним і самим тривалим в підготовці корів до осіменіння. Годівля сухостійних корів по повноцінним і збалансованим раціонам з надлишком недостаючи в крові речовин і надання щоденно активного моціону сприяє відновленню обміну речовин у всіх 100% корів і репродуктивної функції.
2. Проведення відповідних заходів в родильному відділенні під час родів і пуерперія сприяють відновленню статевої циклічності в перші 2 місяці у 70% корів і підвищують заплідненість від першого осіменіння на 32,55%.

Подготовка коров к искусственному осеменению как пути повышения их оплодотворяемости.

Е.Ф. Станишевский, Л.М. Розум, Е.Е. Розум.

В день запуска на сухостой у всех коров наблюдается нарушенный обмен веществ, главным образом по причине гипопропротеинемии и гипогликемии. Кормление сухостойных коров по полноценным и сбалансированным рационам с избытком недостающих в крови веществ и предоставлением ежедневного активного моциона способствует восстановлению обмена веществ до родов у 87,5%, половой цикличности в первые 2 месяца у 70% самок и повышает оплодотворяемость от первого осеменения на 32,55%.

Preparation of cows for artificial insemination as ways of their increase fertilization.

E.F.Stanishevsky, L.M.Rozum, E.E.Rozum.

In day of start on a dead at all cows the broken metabolism, mainly owing to gipoproteinemij and gipoglicemij is observed. Feeding dead cows on the high-grade and balanced diets many substances missing in blood and granting of daily active physical exercise promotes restoration of a metabolism up to sorts at 87,5 %, sexual cycles in the first 2 months at 70 % femals and raises fertilization from the first insemination on 32,55 %.

Список літератури.

1. Яблонський В.А. Проблеми відтворення тварин на рубежі ХХІ століття. //Науковий вісник НАУ. – К., – 2000. – Вип. 22. – с. 19–21.
2. Методические рекомендации по повышению оплодотворяемости коров и телок /В.М. Столбов, Е.Ф. Дьяконов и другие. – Л., 1989. – 48с.
3. Харуга Г.Г. Велика рогата худоба: перспективи відтворення стада. //Вет. медицина України. – 1996. – №1. – с. 26–27.
4. Рекомендації з профілактики неплідності худоби /Г.В. Зверєва, В.А. Яблонський, М.В. Косенко та інші. – К.: Наук. світ, 2001. – 18с.

Вісник Білоцерківського державного аграрного університету: збірник наукових праць. – Біла Церква, 2006.-Вип.41. – С.212-217.(ВАК України 09.06.99)